

LES 12

ORGAANDONATIE

1. INLEIDING

Eerst kijken wij naar een filmpje waarin uitgelegd wordt wat orgaandonatie¹ inhoudt.

2. DE VRAAG

Welke idee hebt u bij het weggeven van uw organen in situaties van overlijden?

3. UITLEG

Elke dag worden er levens gered doordat organen van een overleden persoon getransplanteerd worden, dus met een operatie aan iemand anders gegeven worden. Bijvoorbeeld een hart, longen, nieren, huid en een hoornvlies uit het oog. De dokters kunnen veel. Ontvangen willen wij meestal wel, maar onze organen aan anderen geven lijkt lastiger. Soms is het lastig om er goed over na te denken of om niet te veel te twijfelen. Dan kan het helpen om er meer over te weten. Hier volgt informatie die te vinden is bij de NPV.²

A. Wat houdt orgaandonatie in?

Er zijn meerdere vormen van orgaandonatie. Bij leven kunnen bloed en nieren worden gedoneerd. Het afstaan van hart, lever en andere organen is alleen mogelijk als de donor hersendood³ is. Juist dit laatste is voor nabestaanden heel moeilijk. Dat zegt ook prof.dr.ir. Henk Jochemsen: 'Biologisch gezien leeft het lichaam namelijk nog.' De donor wordt nog beademd, waardoor de vitale organen blijven werken. Dit is voorwaarde voor het overbrengen van de organen naar een ander lichaam. Nabestaanden moeten daarom afscheid nemen van een geliefde die er nog levend uitziet, van wie het hart nog klopt en die warm aanvoelt. Dat is heel ingrijpend.

B. Is het de taak van een gelovige om bij overlijden organen te doneren?

Hoewel er geen letterlijke teksten hierover in de Bijbel staan, zien veel christenen het doneren van organen als naastenliefde. 'Vanuit christelijk oogpunt is het helpen van de ander een positieve waarde,' zegt Jochemsen, 'maar er zitten veel gevoeligheden aan met name donatie na hersendood. Daarom vind ik het een goede zaak dat er in de nieuwe wet meer ruimte is gemaakt voor de nabestaanden en zij het laatste woord hebben.'

C. Geen machine⁴ met vervangbare onderdelen

¹ Orgaandonatie betekent dat bij het overlijden bijvoorbeeld het hart, de nieren of de longen gebruikt mogen worden om andere mensen beter te maken.

² Ned. Patiënten Vereniging, een vereniging die belangen van patiënten behartigt in moeilijke situaties, helpt bij bezinning en ondersteunt hen die hulp nodig hebben.

³ Onder hersendood wordt verstaan het volledig en onherstelbaar verlies van de functies van de hersenen, inclusief de hersenstam en het verlengde merg

⁴ "Achtergrond van de transplantatiegeneeskunde is namelijk het machine-model van het lichaam. Nu lijkt het idee dat ons lichaam een machine is met vervangbare onderdelen, biologisch gezien tot op zekere hoogte te werken. Na orgaantransplantatie gaat het vaak goed, al slaat soms een orgaan niet aan en zijn altijd medicijnen nodig. Maar in het machinemodel wordt de relatie 'ik ben mijn lichaam' verdrongen door de relatie 'ik heb mijn lichaam'. Dat doet geen recht aan het menselijke bestaan als lichamelijk bestaan. Het is belangrijk om je te

Het viel Jochemsen op dat het lichaam wordt losgekoppeld van wie iemand is. U bent een lichaam en u hebt een lichaam. Zo bent u mens en beide zijn wezenlijk. Om dit bij elkaar te houden is bij orgaantransplantatie toestemming van de donor heel belangrijk. Hij of zij is iemand.

D. Tempel van de Heilige Geest

Een veelgehoord argument om geen organen af te staan is dat uw lichaam 'een tempel van de Heilige Geest' is waarvoor u moet zorgen. U moet dit heel houden en zo teruggeven aan God, de Schepper. Dit is een mooie gedachte. Dit gaat niet meer op bij een ongeluk. Hierdoor kunnen delen van een lichaam verminkt raken. De keuze is niet eenvoudig.

E. Toekomst

In de verre toekomst zullen er mogelijk minder donoren nodig zijn. Dan zijn er andere oplossingen voor het herstel van organen. Het stamcelonderzoek is veelbelovend. Maar dit vraagt nog veel tijd.

4. WAAR GAAT HET OM

Bij alle onderdelen hierboven een opmerking.

Bij A. Doordat ze meer kennis hebben, gaan artsen heel ver om levens te redden. Wanneer de hersenen van iemand 'dood' zijn, zal vroeg of laat ook het hart bezwijken. Tot dat moment is er gelegenheid iets te betekenen voor je naaste. Een moeilijke afweging.

Bij B: Nabestaanden krijgen ook een stem in het verhaal.

Bij C: Ieder mens is een uniek persoon. Zo is er geen ander. Wij bestaan niet uit een aantal onderdelen.

Bij D: De Bijbel leert ons dat ons lichaam een tempel is van de Heilige Geest. Dat is heel bijzonder en uniek in de schepping.

Bij E: Stamcelonderzoek lijkt in de toekomst veelbelovend te zijn. Probeert u zich hierin eens te verdiepen.

NB: In Nederland hebben we een lijst waarin staat wat de keuze van iedereen is. Als u niet kiest, bent u in principe donor. Als u dat niet wilt, moet u dit kenbaar maken. Zie: www.donorregister.nl

5. VERDIEPING

- a. Het is goed om bij deze vraag ook te luisteren naar wat de Bijbel ons te zeggen heeft. Daarbij denk ik aan Psalm 139:13-18 en Lukas 10:25-37. Hoe mooi zijn wij geschapen. Ook hebben wij een verantwoordelijkheid naar onze naaste.
- b. Wij bidden om wijsheid om op een goede manier met ons lichaam om te gaan.
- c. Een lied dat hierbij past is 'Neem mijn leven, laat het Heer'

6. WIJ PRATEN SAMEN VERDER

1. Welke ervaring hebt u met het ontvangen of geven van organen?
2. Hoe ver gaat voor u de christelijke naastenliefde?
3. Bent u bereid om organen af te staan? Waarom?
4. Hebt u moeite met het geven van organen? Wat houdt u tegen?

realiseren dat ons lijf méér is dan een omhulsel, een soort machine waarvan je delen kunt vervangen. Het is een wezenlijk onderdeel van wie je bent. Dat lijkt in de discussie rondom orgaandonatie soms te worden vergeten."

5. Verstand en gevoel spelen bij deze vraag een rol. Wat geeft de doorslag bij uw standpunt?

7. AFRONDING

Wij proberen samen onder woorden te brengen wat deze les ons heeft geleerd. Vragen die opgekomen zijn, noteren wij.

8. DE LUNCH EN/OF DE KOFFIE/THEE WACHT

